

Kia Orana!

Te rekareka nei matou i te tuku atu i te kura akakitekite a te Kopapa o te Runanga Takere Moana no te marama Tiunu i runga i te roro uira no te akaāriari atu i te au mea e tupu nei i roto i te Runanga Takere Moana e perā, te au kura ōu e te karere.

Ko'ai matou?

Ko te Kopapa Runanga Takere Moana o te Kuki Airani (**Kopapa**) koia te akatere i te au angaanga no te au mekameka puapinga i raro ake i te takere moana o te Kuki Airani. Na teia Kopapa katoa e akatere nei i te Ture Nui no te Au Mekameka Puapinga i raro ake i te Takere Moana 2019 (**Ture Nui**) no te Kavamani o te Kuki Airani.

Tei roto i teia tātā'anga te:

- Karere akaaravei a te Kūmitiona.
- Te karere a te Parai Minita no runga i te Iriirikāpua Kōparāti.
- Tukuanga karere ki te iti tangata.
- Te rā akamaaraanga i te Tino Moana o teia nei ao.
- Akaariarianga i te au tu angaanga tuketuke.
- Porokaramu Akataungaanga
- Aere mai kia angaanga kapiti tatou!

Karere Akaaravei a te Kumitiona

Tei roto to tatou ipukarea i tetai tuatau puapinga no runga i te Kaveinga o te Runanga Takere Moana. Ka tai nei tatou te Kuki Airani ka rave i tetai **kimianga rāitini'ia** ki roto i to tuanga moana. Kua riro teia kimikimianga e te vaitoanga i tei koi'ia i te akakite mai i a tatou no runga i te puapinga e vai nei ki roto i to tatou Marae Moana te ka riro i te tauturu i to tatou kaveinga no te tuatau ki mua. Ko teia te karere tei tuatuaia e te Parai Minita ki roto i te Paramani i teia epetoma i topa ake nei.

Te kite nei tatou i te tauia e tupu nei ki roto i teia nei ao, mei te inu enua ki te uira natura e ka tupu atu te reira i te maataanga a teia au mataiti e tu mai nei. Ko teia kimianga ravenga kua tupu mai te reira no roto i te tauia reva e tupu nei. Ko te au minera puapinga mei te kōpariti, nīkera, kopa e tetai au mero enua te ka anoanoia ei tauturu i teia tauia. Ko te toka moana i roto i to tatou ipukarea kua tamanakoia e mei tetai rua pirioni tane o teia minera ki roto i a ia.

E mea puapinga kia parani e kia akatere meitaki tatou te Kuki Airani i te tuanga a te Runanga Takere Moana e pera te tauia o teia nei ao e kia kore tetai uatu tangata i runga i te vaka kia akarukenaia.

Me akara tatou i te au angaanga tei akatupuia, e au takainga puapinga tetai i oti i te raveia mei te akamanaanga i te ture Takere Moana 2009, a te akatangoanga i te Kopapa Akatere 2013. I teia ngauru mataiti i topa ake nei kare te akatupuanga i te Runanga Takere Moana i te mea mama, e maata te akateateamamaoanga i raveia no te akamanaanga i te au ture, te au takaianga e te akanooanga.

I teia nei te akanoono nei te Kopapa Akatere i tetai au rāitini kimikimi matatio, tei tukuia mai ki a matou. Ka tukuia atu rai te akakiteanga ki te katoatoa a teia nga ra ki mua.

Me akamanaia te au raitini kiikimi matatio 'ā teia au rā ki mua, ka akamata matou i te paunu marie i te au kimikimianga te ka raveia kia tau mari ki te au ture e te akaueanga a te rāitini. Ko teia te au tuanga puapinga ta te Kopapa Akatere ka taangaanga no te akatere i te au angaanga te ka raveia.

Ka ruperupe te tuanga kimi puapinga me matutu te tango i te turu e te akamatutu i te tuanga Runanga Takere Moana:

- **Tukuanga karere ki te iti tangata** no runga i te au angaanga ta te Runanga Takere Moana e rave nei.
- **Terenianga i te iti tangata** kia rauka ia ratou i te angaanga ki roto i teia tuanga i teia ra e te au tuatau ki mua.
- **Angaanga kapitianga ki te au patana** te ka riro i te turu e te akamatutu i te turanga o te Runanga Takere Moana

E mea tau kia kauraro te tango o te Runanga Takere Moana i to tatou Marae Moana, te peu e te ao tini, kia rauka te tu angaanga kapiti e te tu kimi ravenga kia rauka te puapinga. Kua irinaki au e, me angaanga kapiti matou i te iti tangata e te au tuanga turuturu ka autu teia akakoroanga.

Kia Manuia.

Ms Alex Herman
Kumitiona Runanga Takere Moana

Te karere a te Parai Minita no runga i te Iriirikapua Kōparīti

Kua tuatua te Parai Minita ki roto i te iriirikapuaka Kōkarīti e, “I teia tuatau te kimi nei teia nei ao i tetai au ravenga tauturu no te au tā’ī’ī e tupu nei, te ka arapaki i te oraanga o te iti tangata Kuki Airani i teia ra e te au ra ki mua. Te ngakau parau nei au i te akakite atu e, e tikaanga manea teia no tatou, kare i te akameitaki ua i te tupuanga o to tatou ipukarea mari ra i te atuianga ki te au akatukeanga e akakeuia nei e tō te ao katoa na roto i taangaangaanga i te au auri te ka inangaroia no te tauiaanga i te tu inu e taangaangaia nei.”

Kua oronga te Parai Minita i tana koperenga ki roto i te 26 o te Uipaanga Kōparīti te akateretereia e te Putuputuanga Kōparīti mei te ra 18 ki te ra 29 i teia mataiti 2021. E uipaanga teia e raveia ana i te au rua mataiti katoatoa e riro ana i te apai mai i te au putuputuanga Kōparīti katoatoa. Ko te akakoronga maata o teia mataiti ko ia oki, ko akaraanga i te puapinga ta te Kōparīti ka akatupu no te tuatau ki mua.

Kua tuatua katoa te Parai Minita no runga i te mero moana tei roto te Kōparīti i a ia e ta te ipukarea kimianga ravenga kia rauka te taangaanga meitaki i teia meameka natura ei ravenga i te utuutu i te tuanga kimi puapinga ma te turu katoa i te akaitianga i te reva kino i roto nei i to tatou ipukarea.

“Kia matakite tatou i te au tika te ka tukuia, kia au mari te reira ki te akapapuanga ta te tuanga taieni ka oronga mai no te akatere i te Runanga mero moana e kia paruru katoaia te au apinga ora i roto i te moana” i na te Parai Minita ai. Tatau uatu rai [konei](#).

  Seabed Minerals Authority
Runanga Takere Moana
COOK ISLANDS

Cook Islands Seabed Minerals

Cobalt Conference 2021
Session 2: Cobalt Supply
18 May 2021

Honourable Mark Brown
Prime Minister of the Cook Islands

Tukuanga karere i te iti tangata

Pa Marie Upokotini Ariki teia i te aravei'anga a te Runanga Takere Moana
ki te Are Ariki i te Aperira 2021

Te umuumu nei matou i te atui mai i te iti tangata e te matakeinanga i Rarotonga nei e to te Pa Enea. E ravenga teia i te akapapu e, kua tano te au karere te ka tukuia ki vao e kia nakiro te iti tangata i te au angaanga ta te Runanga Takere Maona e rave ana.

Ko te au uriurianga manako ki rotopu i te Are Ariki e pera te Enea Mitiaro tetai atuituianga ta matou i rave uake nei. Te anoano nei matou i te akamaata atu i ta matou uriuri manako i te tuanga rua o teia mataiti e te anoano nei matou i te akakitekite no runga i te au angaanga ta te Kavamani e rave nei ki roto i te Runanga Takere Moana.

Tukuanga Karere ki te iti tangata o Nukuroa, Aperira 2021

Te ra akamaaraanga i te Tino Moana o teia nei ao

Ko te au Opati o te Kavamani tei piri atu ki te Tina Moana o teia nei ao

I te ra 8 o Tiunu i teia mataiti 2021 kua rave atu te Kopapa Akatere e tetai au tuanga angaanga o te Kavamani i tetai akaariarianga ki te katoatoa ei akamaaraanga i ra o te Tino Moana. Kua raveia te reira ki runga i te taua Maire Nui.

Kua akanooia tetai au ngai akakitekiteanga e te akaariarianga i te au angaanga ta teia au tuanga e rave nei ki roto i te mareva moana. E au teata apii tetai i akaariia pera te pupu imene e te au ngai okookoanga kai.

Meitaki maata ki te katoatoa tei piri mai ki teia akakoroanga. Me ka inangaro koe i te tataua atu, [tukuanga okotai](#). Mea kare taomi i te [papa tutu](#).

Dede Mingi e Rima Browne
Runanga Takere Moana

Akaariarianga no te au tu angaanga tuketuke 2021

Te-Ara Henderson e te tamariki apii o Tereora

Kua riro te Akaariarianga no te au tu angaanga tuketuke o teia mataiti i te rotai mai e 20 au putuputuanga tuketuke e pera te au tamariki apii mei te mataiti 11 ki te 13. Kua riro teia akakoroanga i te tauturu i te tamariki i te ikaanga i te au angaanga ta ratou ka inangaro no te tuatau ki mua.

Kua taangaanga te Kopapa Akatere i teia tikaanga i te akakitekite i tetai au terenianga e pera tetai au ngai angaanga ki roto i te Runanga Takere Moana. Ko te au ngai angaanga tei umuumu pakariia koia oki ko te tuanga Ao moana e te tuanga Taunga Akatanotano.

Ara atu i te 400 tamariki apii i tae mai i te akakoroanga. No Rarotonga nei e te Pa Enuu. Taomi i te **papa tutu**.

Seth Solomona e Te-Ara Henderson e te tamariki apii o Tereora

Porokaramu Akataungaanga

Seth Solomona

Nauma Marsters

Kua akatupu te Kopapa Akatere i tetai porokaramu akataungaanga no te au tamariki apii Tua-rua e pera te apii Tua-toru. Ko te akakoroanga maata o teia porokaramu koia ko te akaariarianga i ta tatou au mapu Kuki Airani i te au ravenga e rauka ai ia ratou i te angaanga ki roto i te Kopapa Akatere.

Ko teia te nga tamariki apii i roto i teia porokaramu Akataungaanga: Our most recent interns are:

- Seth Solomona, Tei te apii tua-toru a ia i Akarana e apii ra no runga i Ao Moana
- Nauma Marsters (pictured), E tamaiti apii ki roto i te Revera toru o te apii Tereora e no te enua Pamatei mai a ia.

Akarakara atu ki roto i ta matou [kupe aorangi](#) no tetau au akakiteiteanga i teia porokaramu Akataungaanga no teia au ra ki mua e pera te [Matapuka](#).

Aere mai kia angaanga kapiti tatou!

Te inangaro nei te Kopapa Akatere i tetai au tangata tau e te maroiroi, i te tauturu e te akamatutu atu i te tupuanga o te Runanga Takere Moana i te Kuki Airani nei.

Teia tetai au tuanga angaanga e anoanoia nei:

- Tangata no te Toka Moana
- Tangata no te Te Ao Moana
- Tangata no te Atuitui Karere

Me ka anoano koe i te akara mamao atu, akara ki roto i ta matou kapi akakitekite no te au [ngai anganga](#).

Me e uianga taau no runga i teia Kura Akakitekite, tuku mai te reira kia Dede Mingi:
dede.mingi@cookislands.gov.ck

SEABED MINERALS AUTHORITY - Runanga Takere Moana | 29193 | sbma.gov.ck

